

Bạt Lan Ruồi!

Thân tặng các chị Phạm Vân và Phạm Thảo, Florida

Các bạn yêu lan thân mến! Xin hãy cố gắng tìm cho tôi cái tên khoa học của cây lan này nhé, nếu không thấy xin hãy xem qua bài viết dưới đây.

Khác hẳn tuần trước mây gió vẫn vũ mà vùng Tiểu Saigon không có lấy được một giọt mưa, hôm nay bầu trời trong xanh ngắt không gợn một chút mây thừa, hình như để chào đón ngày Veterans Day, ngày của các Chiến Binh và cựu Chiến Binh Hoa Kỳ. Tôi mang lá cờ đầy những ngôi sao lấp lánh trên nền xanh thẫm và những sọc đỏ ra treo mà lòng bồi ngùi thương nhớ tới các bạn bè và thân thuộc đã bỏ mình trong cuộc chiến tranh huynh đệ tương tàn...

Trời tuy mới vào giữa mùa Thu mà mây đêm nay đã lạnh xuống 45F. Sau khi đi bộ một vòng cư xá, tôi mang vào trong nhà mấy cây lan mọc ở vùng nhiệt đới chưa quen chịu lạnh như : *Den. munificum* mọc ở Nouvelle Calédonie, *Den. papiolosa* của Phi luật Tân, còn những cây lan của Việt Nam đông như: *Den. primulinum*, *Renanthera citrina*, *Den. pendulum* v.v... có lẽ đã thuần dưỡng, chịu đựng qua mấy mùa đông, tôi bỏ vào chiếc lồng bao bọc với nylon dày cho có thêm độ ẩm, phòng ngừa những cơn gió Santa Ana thổi về từ sa mạc Mojave khô cằn.

Khi tới gần mấy cây lan này, một đốm màu tím rất nhỏ lấp ló trong đám lá xanh, lá vàng đã thu hút cặp mắt già nua của tôi. Lại gần mới thấy đó là vài bông hoa rất nhỏ hình dáng lạ lùng, mọc ra từ kẽ lá. Quan sát cho kỹ, toàn cây có tất cả 4 chùm vừa hoa vừa nụ, một chùm ở gần sát gốc đã nở 4 hoa chỉ to bằng chiếc cúc áo, ngang độ 9-10 ly và 3 chiếc nụ làm tôi nhớ lại chuyện cũ...

Tháng 6 vừa qua, các chị Phạm Vân và Phạm Thảo ở Florida, bảo tỷ của cô Phạm Hào tác giả loạt bài Tâm Tình Tây Bắc Seattle đã được nhiều người mến mộ theo dõi từ mấy năm qua có gửi một số cây *Den. lodigesii* tặng cho Hội HLVN để gây quỹ. (Xin xem bài Cám ơn những tấm lòng vàng). Kèm theo những cây Hoàng thảo Nghệ Tâm xanh tươi như mớ rau muống này có một cành lan lá ngắn và cứng, mọc đối cách, cong vòng như chữ S với những chiếc rễ thật là dài. Trong cuộc điện đàm các chị Vân & Thảo nói là để tặng cho tôi một cây lan của cố hương. Cũng giống như nhiều người khác, tuy ở xa Hội không thể đến dự các sinh hoạt nhưng các chị vẫn thường xuyên theo dõi và mong cho Hội càng ngày càng phát triển để chúng ta có thêm nhiều cây lan Việt thân thương trên đất Hoa Kỳ.

Các chị cho biết cành lan các chị gửi tặng là một thứ lan của quê hương, hoa nhỏ giống như con ruồi là để thay thế cho cây lan Bạch Câu quá lớn không thể gửi cùng một lúc được.

Tuy không biết rõ tên họ cây lan và hoa sẽ ra sao nhưng đáng dấp cây lan cũng khá bắt mắt nên tôi kiếm một khúc cây, quấn mấy vòng bao bố bên ngoài lớp rêu (Sphagnum moss) cho giữ nước được lâu hơn. Sau đó mới cột cây lan vào, hy vọng cành lan sẽ chịu đựng được khí hậu khô ráo của miền nam California.

Nhưng hình như vẫn còn thương nhớ khí hậu nóng ẩm của Florida y hệt như ở quê nhà, cho nên mấy tháng vừa qua ngày nào cũng tưới đậm dề mà cây lan chẳng thấy nhúc nhích cho nên đành phó mặc cho thời gian.

Những bông hoa tí hon này tôi đã thấy ở đâu đó, hình như là cây *Cleisostoma* nhưng không phải vì cây này hoa mọc thành chùm dài 10-20 phân. Sau cùng lục soát trong trí nhớ khô cằn, tôi tìm được đích danh trong tập ảnh gần 3000 tấm của anh Nguyễn Minh Đức thuộc Câu lạc bộ Trảng An, Hà Nội tặng cho vào mùa Xuân năm 2010. Đó là cây lan Bạt lan ruồi (Cây cỏ Việt nam Ts. Phạm Hoàng Hộ) hay Môi râu ruồi (Phong Lan Việt Nam của Ts. Trần Hợp) với tên khoa học là: *Pelatantheria insectifera*, do các khoa học gia Rachenback con và Ridley công bố (Rchb. f.) Ridl. vào năm 1896.

Loài *Pelatantheria* gồm có 7 giống mọc khắp Á châu, Việt nam có 6 (Xin xem trong mục Lan Rừng VN từ A-Z). Khoa học gia Pankaj Oudhia đã nói về cây lan này dùng để chữa chứng bệnh ở chỗ kín của phụ nữ trong cuốn Medicinal Plant Database. (<http://www.pankajoudhia.com>)

Say sưa ngắm nhìn cây lan hoa dù bé nhỏ, dù chẳng có chút hương thơm nhưng với 4 chùm hoa này sẽ liên tiếp nở trong vòng 1-2 tháng, chắc chắn sẽ nhắc nhở tôi đến các chị Phạm Vân, Phạm Thảo người đã cho tôi cây lan của cố hương xa thăm.

Mỗi khi ngắm nhìn những bông hoa của quê nhà, tôi không thể không nghĩ tới những cánh rừng bạt ngàn đã cháy rụi vì bom Mỹ, đạn Nga-Tàu, mà thương xót cho nhân dân chúng ta sao lại phải liên miên gánh chịu những thảm họa của chiến tranh, của ý thức hệ do các cường quốc gây ra và nhất là hành động ngang ngược của Trung quốc: lấn đất, cướp đảo, chèn ép mọi bề mà vẫn lớn tiếng hô hào: *Láng giềng hữu nghị. Hợp tác toàn diện, Ổn định lâu dài, Hướng tới tương lai.*

Càng nghĩ lại càng thêm buồn ...

Little Saigon 11-11-2015